

EVROPSKÉ FÓRUM ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÝCH 1997-2007: 10 LET BOJE ZA PRÁVA ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÝCH

**At' se diskriminace z důvodu zdravotního postižení stane historií
Boj proti diskriminaci osob se zdravotním postižením je záležitostí
nás všech.**

V roce 1997, evropské a národní organizace osob se zdravotním postižením a rodiče osob se zdravotním postižením, které se nemohou samy reprezentovat, založily Evropské fórum zdravotně postižených (EDF).

EDF je nezávislou a jednotnou evropskou platformou, která aktivně spolupracuje s institucemi a politiky Evropské unie a usiluje o ochranu a obranu práv osob se zdravotním postižením. Posláním a úkolem organizace je ovlivňování legislativy Evropské unie, neboť každé rozhodnutí a každá iniciativa EU má přímý dopad i na každodenní život Evropanů se zdravotním postižením na všech úrovních.

Od začátku našeho boje uplynulo 10 let. Dnes se my, osoby s zdravotním postižením a rodiče osob se zdravotním postižením, které se nemohou samy zastupovat, můžeme ohlédnout a být pyšní na to, co jsme vykonali ve prospěch práv zdravotně postižených v Evropě. Musíme ale také hledět kupředu a pokračovat v úsilí za posílení nediskriminačních legislativních opatření, která umožní, aby se plné integrace osob se zdravotním postižením stala v Evropě realitou. Našeho úsilí je třeba, protože problematika zdravotního postižení spadá mezi lidská práva a je to problematika, která se týká nás všech.

ZDRAVOTNÍ POSTIŽENÍ MIMO SVĚTLA REFLEKTORŮ

- Osoby se zdravotním postižením nejsou malou menšinou; je to víc než 50 miliónů občanů EU, což je více než **10% populace EU**.
- **Jedna ze čtyř rodin** má člena se zdravotním postižením.
- **Dvakrát méně dosáhneme** třetího stupně vzdělání ve srovnání s osobami bez zdravotního postižení.
- Řada dětí se zdravotním postižením nemá rovné příležitosti v **přístupu ke vzdělání**.

- Naším zdrojem **příjmu** je méně často výdělek a častěji dávky. Navíc je náš příjem **obecně mnohem** než příjem osob bez zdravotního postižení.
- Naše **nezaměstnanost je dvakrát vyšší než u osob bez zdravotního postižení**.
- Žijeme v **bariérovém prostředí**, a to navzdory skutečnosti, že společně s dalšími osobami s dočasně omezenou pohyblivostí představujeme 40% populace.
- **Jedna ze dvou osob se zdravotním postižením se nikdy neúčastnila volnočasových, kulturních nebo sportovních aktivit**, neměla přístup do divadla, kina, na koncerty, do knihoven,...
- Jsme vystaveni **izolaci a předsudkům**.
- Více než 200 000 osob se zdravotním postižením je **nuceno žít v uzavřených ústavech**, bez práva na výběr a je nám odírána většina základních lidských práv.
- **Svobodný pohyb osob** v Evropské unii je pro nás pouze teorií, protože v opuštění místa našeho bydliště nám většinou brání bariéry.

1997-2007: DESET LET, KTERÉ UKÁZALY CESTU

První úspěch Evropského fóra zdravotně postižených v roce 1997 zahájil novou éru v životě osob se zdravotním postižením: došlo ke schválení nediskriminačního článku 13 v Amsterdamské smlouvě, prvního skutečného odkazu k problematice zdravotního postižení ve smlouvě EU. Byl to velký úspěch, který položil právní základ ochrany osob se zdravotním postižením a dal Evropské unii pravomoc v této oblasti jednat. Schválení článku 13 by nikdy nebylo možné, kdyby nedošlo k mobilizaci osob se zdravotním postižením a jejich organizací.

Po deseti letech intenzivní práce na úrovni EU i členských zemí, stojí EDF za řadou evropských iniciativ a legislativních rozhodnutí, které změnily a mění život osob se zdravotním postižením v celé Evropě:

- Stále vyšší počet evropských měst poskytuje bezbariérovou veřejnou dopravu pro osoby s omezenou schopností pohybu, čímž přispívá k jejich samostatnosti a pohyblivosti;
- Zaměstnavatelé musí realizovat výběrová řízení podle zásady rovných příležitostí a nabídnout uzpůsobení pracoviště, které bude naplňovat potřeby osoby se zdravotním postižením;
- Osoba se zdravotním postižením může podat stížnost k soudu, pokud byla diskriminována při žádosti o práci nebo rekvalifikaci ze strany zaměstnavatele;
- Stále vyšší počet webových stránek je přístupných i osobám se zdravotním postižením;

- Stále vyšší počet výtahů splňuje standardy přístupnosti;
- Stále vyšší počet produktů a služeb informačních a komunikačních technologií (mobilní telefony, počítačový hardware a software) je v současné době přístupný pro osoby nevidomé a se zrakovým postižením;
- Euro mince a bankovky jsou vůbec nejpřístupnější měnou v Evropě pro osoby se zrakovým postižením;
- Stále více léků se prodává s informační nálepkou v Brailu;
- Osoby se zdravotním postižením mají právo na kvalitní služby asistence při cestování letadlem z letiště při odletu až na letiště v místě příletu;
- Z iniciativy EDF, Evropský rok osob se zdravotním postižením v roce 2003 poskytl prostor pro zvýšení povědomí o problematice zdravotního postižení od evropské k místní úrovni a v zemích EU proběhla řada vládních a legislativních iniciativ;
- Při sjednávání veřejných smluv o výrobcích nebo službách musí veřejné orgány brát zřetel na požadavek přístupnosti pro osoby se zdravotním postižením;
- 35 % dotací EU do regionálních a místních oblastí musí respektovat zásady zákazu diskriminace a přístupnosti pro osoby se zdravotním postižením.
- Mezinárodní úmluva o právech osob se zdravotním postižením, kterou EDF významně podporovala a kterou Valné shromáždění OSN přijalo v prosinci 2006, je prvním právně závazným mezinárodním dokumentem, který se vztahuje na Evropskou unii a její členské státy.

2007 A DÁLE: MOBILIZUJME SVÁ PRÁVA!

> Přístupnost právní ochrany, právní způsobilost a rovné postavení před zákonem

My, osoby se zdravotním postižením, musíme mít, stejně jako ostatní občané Evropy, právo na uznání před zákonem. V souladu se stávajícími mezinárodními dokumenty v oblasti lidských práv, musíme mít možnost využít vlastní právní způsobilost a pokud je třeba, využívat podpory při využívání právní způsobilosti ve všech oblastech života, včetně práva na majetek, správu vlastních financí, rozhodování a výběr, který se týká našeho života a účasti ve společnosti .

> Vzdělání pro všechny

My, děti a dospělí se zdravotním postižením, musíme mít možnost využít **rovného přístupu** ke vzdělání; mít možnost se vzdělávat, ve speciálním nebo běžném školství; v **začleňujícím prostředí** a musíme mít možnost **výběru** a rozhodnutí o potřebách a přáních ve vzdělání, v diskusi se svou rodinou.

> Rovné zacházení v zaměstnání

My, stejně jako ostatní občané, musíme mít právo na **rovné zacházení**, pokud se ucházíme o práci nebo si práci chceme udržet. Navíc musíme mít právo na stejnou **mzdu a práva** na rovné profesní postavení a kompetence.

Zaměstnavatelé musí být připraveni přizpůsobovat pracoviště tak, aby vyhovovalo potřebám osob se zdravotním postižením.

> Sociální ochrana, včetně sociálního zabezpečení

My, osoby se zdravotním postižením máme právo na rovné příležitosti stěhovat se do jiných zemí EU, studovat, pracovat, přidat se ke svému rodinnému příslušníku, apod. To vyžaduje odstranění překážek v systémech sociální ochrany.

> Nezávislý život v komunitě a rozhodování o vlastním životě

My, stejně jako ostatní občané, musíme mít možnost žít na místě podle vlastního **výběru, samy se rozhodovat**, využívat služeb, zajišťujících naši **nezávislost a rovnou účast** (např. právo na osobní asistenci). Musí se uznat, že rodina hraje hlavní úlohu v životních rozhodnutích, vzdělávání, sociálním začleňování dětí se zdravotním postižením a osob s komplexními potřebami, kteří nejsou schopni se sami zastupovat. Musí se poskytnout zdroje a podpora podle potřeb osob se zdravotním postižením a jejich rodin .

> Přístup k zdravotní a dlouhodobé péči

My, stejně jako ostatní občané a především jako osoby, jejichž fyzická nebo duševní integrita je snížena, musíme mít právo na přístup ke **kvalitní, účinné a dostupné zdravotní a pečovatelské službě**, uzpůsobené potřebám a podle každého jednotlivce, včetně včasného diagnostikování, rychlé intervence, rehabilitace a opatření nezbytných zdrojů pro maximální rozvoj.

> Přístup ke zboží a službám

My, jako ostatní spotřebitelé, musíme mít možnost výběru ze stejné škály služeb a zboží. Je třeba přijmout legislativní opatření, která by zajistila, že zboží a služby jsou navrhovány a nabízeny jako plně bezbariérové, podle principu **“design for all”**.

> Přístupnost kultury, volného času a sportu

MY, stejně jako ostatní občané, musíme mít možnost **plně se účastnit** všech kulturních, rekreačních a sportovních aktivit, které musí být zcela přístupné a musíme mít možnost se kulturně a umělecky vyjadřovat.

> Přístupnost veřejné dopravy

My, stejně jako ostatní občané, musíme mít možnost **cestovat svobodně a nezávisle** všemi dopravními prostředky - autobusem, vlakem, letadlem nebo lodí, až do námi vybraného cíle

> Přístupnost veřejné infrastruktury

My, stejně jako ostatní občané musíme mít možnost rovného, svobodného a nezávislého přístupu, I v případě, že nás doprovází vodící nebo asistenční pes do všech **veřejných budov a prostor**, např. do parků, hřišť, restaurací, barů, divadel, nákupních center, muzeí a jakékoliv součásti **veřejného prostředí**, např.

chodníky, ulice, přechody pro chodce. Je třeba přijmout legislativní opatření, které zcela zpřístupní vystavěné prostředí na základě principu “**design for all**”.

> **Přístupnost komunikací a informací**

My, stejně jako ostatní občané, musíme mít rovný přístup ke **všem informacím** v soukromém i státním sektoru v přístupných formátech (elektronický formát, tištěný text, Braille, černotisk, znakový jazyk, audio, titulkování, zjednodušené texty). Musíme mít přístup k celé škále **nástrojů elektronické komunikace** dostupných na trhu práce, které nám umožní plně se zapojit do socio-ekonomického života společnosti.

> **Zákaz diskriminačního a stereotypního vnímání osob se zdravotním postižením**

My, ženy a muži se zdravotním postižením, vyzýváme k **respektování naší důstojnosti** v politickém i veřejném životě, v reklamě a médiích.

> **Rovný přístup k hlasování a účasti ve volebních kampaních**

My, stejně jako ostatní občané, musíme mít možnost svobodně a nezávisle využívat svá volební práva (včetně práva hlasovat tajnou volbou a zařízení přístupných volebních míst, volebních materiálů a hlasovacích dokumentů) a právo na zvolení do veřejného úřadu.

HNUTÍ ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÝCH VYZÝVÁ K:

1. **Komplexní nediskriminační legislativě na ochranu osob se zdravotním postižením**, k odstranění stávajících bariér, zamezení tvorby nových bariér, k dosažení rovných příležitostí a rovné účasti ve všech oblastech života.
2. **Rychlé ratifikaci a podpisu Mezinárodní úmluvy o právech osob se zdravotním postižením** ze strany Evropských společenství a členských států.
3. Konkrétním opatřením, cílům a záměrům, které zajistí **rovné zacházení ve vzdělání** a účast ve společenském životě pro děti se zdravotním postižením prostřednictvím politiky na regionální, národní a evropské úrovni.
4. Konkrétním opatřením, cílům a záměrům, které zajistí **rovné zacházení v zaměstnání** prostřednictvím politiky na regionální, národní a evropské úrovni.
5. Národní reformy, zaměřené na **odstranění ústavní péče pro osoby se zdravotním postižením a vytvoření alternativ pro nezávislý a komunitní život**, prostřednictvím kvalitních a dostupných služeb, které podpoří adekvátní financování včetně dotací z EU;

6. Základní standardy **požadavků přístupnosti a nediskriminace ve všech finančních nástrojích**, I na úrovni EU, aby bylo možné zabránit vzniku nových bariér;
7. **Fakta a údaje o zdravotním postižení**, které budou odrážet skutečnou situaci a podmínky osob se zdravotním postižením v Evropě a poskytnou solidní základ rozvoji legislativních opatření a iniciativ k účinné ochraně našich práv.
8. **Společné standardy a legislativa k zajištění přístupu k výrobkům a službám v evropské unii**;

My, osoby se zdravotním postižením v Evropě, vyzýváme Evropskou unii, národní, regionální a místní orgány, aby ve spolupráci s celou občanskou společností zakázali diskriminaci!

UDĚLEJTE KROK, UDĚLEJTE ZMĚNU

Jedna minuta vašeho času může změnit život 50 miliónů osob se zdravotním postižením

Podepište se na www.1million4disability.eu